

Til Rennebu kommune v/ kommunedirektøren

Fra Personvernombudet

Personvernombudets årsmelding for året 2022

Støren, 30.03.2023

Marius Thue
Personvernombud Rennebu kommune

Innledning

Årsmeldingen skal gi en oversikt over aktiviteter og møter som er foretatt i 2022. Den skal beskrive hva som har vært hovedfokus dette året, og hva som vil være fokus framover.

Det vil også framgå hvilke observasjoner ombudet har gjort innad i organisasjonen. Den viktigste jobben er å sette personvern og personvernarbeid i fokus og gjøre dette kjent i organisasjonen.

Personvernombudet

Alle offentlige virksomheter er pliktige til å ha et *personvernombud*.

Utpeking av et personvernombud – artikkel 37 i Personvernforordningen sier at «den behandlingsansvarlige og databehandleren skal utpeke et personvernombud når behandlingen utføres av en offentlig myndighet eller et offentlig organ».

Et personvernombud skal være kommunens ressurs eller rådgiver i personvernspørsmål. Reglene krever at personvernombudet skal involveres i saker som handler om behandling av personopplysninger.

Kommunens nåværende personvernombud begynte i sin stilling i oktober 2021, med en stilling på 40%. Personvernombudets stilling er et samarbeid mellom 4 kommuner: Oppdal, Rennebu, Midtre Gauldal og Holtålen. Midtre Gauldal har arbeidsgiveransvaret og arkivplikten.

Personvernombudets hovedoppgave er å informere og gi råd om de forpliktelsene virksomheten har etter personvernlovgivningen til den behandlingsansvarlige, samt til de ansatte som utfører behandlingen av personopplysninger. Personvernombudet skal svare på spørsmål og bistå alle som er registrert med personopplysninger i kommunen. Det stilles derfor naturlig nok et krav om personvernombudets uavhengighet for å unngå interessekonflikter. Personvernombudet kan for eksempel ikke være sjef for informasjonssikkerhet eller ha en lederstilling i organisasjonen.

Personvernombudet opplever en økning i antall innbyggere som henvender seg direkte til personvernombudet angående personvernrelaterte spørsmål. Det kan være alt fra korte spørsmål til henvendelser som må undersøkes mer nøye.

Avvikshåndtering og risikoområder

Kommunen må håndtere avvik ved brudd på personopplysningssikkerheten. Det er viktig å ha rutiner for effektiv håndtering av avvik og raskt avklare om sikkerhetsbrudd fører til at sensitiv informasjon eksponeres.

Personvernombudet skal gi kommunen råd i avvikssaker på anmodning fra behandlingsansvarlig og være kontaktpunktet og samarbeide med tilsynsmyndighetene (Datatilsynet). Rennebu kommune har rutiner for håndtering av avvik. Det vil fremdeles være behov for å vedlikeholde kunnskapen innad i kommunen for hva som anses som et avvik og hvilke regler og rutiner som gjelder. Det er bedre å rapportere en gang for mye, enn ikke å rapportere i det hele tatt. Terskelen for å rapportere må være lav og avvikssystemet må benyttes.

For 2022 ønsket personvernombudet at kommunen skulle sette fokus på opplæring av ansatte når det gjelder å melde avvik. Avvik bør registreres i avvikssystemene uansett størrelse. Det gjelder ikke

bare hendelser som har skjedd, men også ting som kan skje. Det handler ikke bare om å gjøre skadebegrensning i etterkant, men komme avvikene i forkjøpet. For eksempel hvis en ansatt oppdager en mangel på rutiner innen sin avdeling bør den melde avvik om hendelser som kan oppstå som følge av disse.

Rennebu kommune følger opp dette blant annet ved at kommunedirektøren har internkontroll som tema på sine ukentlige møter i strategisk lederteam. Ledere følger opp videre utover i organisasjonen. Det sendes også ut månedlige informasjonsskriv fra kommunedirektøren til alle ansatte.

Tabellen mot slutten av denne årsmeldingen antyder at Rennebu kommune har lyktes i dette arbeidet når man sammenligner tallene for forrige år. En økning i antall avvik betyr ikke nødvendigvis at det oppstår flere avvik enn før, men at flere avvik faktisk blir meldt inn.

Oversikt over personopplysninger og formål

Alle kommuner skal utarbeide en oversikt over hvilke personopplysninger kommunen arbeider med og hva opplysningene brukes til (formål). En slik oversikt er helt nødvendig for å gjennomføre risikovurderinger av de ulike behandlingene, og ivareta innbyggernes rettigheter.

Kommunen skal skrive behandlingsprotokoller *før* personopplysninger behandles og *før* man tar i bruk et informasjonssystem! Det skal ikke komme som et etterarbeid.

Rennebu kommune bruker Qm+ som kvalitetssystem. Dette programmet er en sentral del av kommunens internkontroll. Systemet sammen med Teams gir en oversikt over kommunens styringsdokumenter, lover og forskrifter, beredskap og sikkerhet og avvikshåndtering.

Kommunen jobber kontinuerlig med å opprettholde en oversikt over systemer og behandlinger som innehar personopplysninger og som ikke er risikovurdert i samsvar med krav både fra lovgivning og retningslinjer fra offentlige myndigheter.

Rennebu kommune har kommet langt i arbeidet for å få på plass protokoller over behandlinger som innehar personopplysninger som loven påkrever (Personvernforordningen Artikkel 30. -Protokoller) Protokoller skrives fortløpende som nye program tas i bruk og nye behandlinger oppdages eller tas i bruk. Dette arbeidet er viktig å prioritere i alle enhetene i kommunen. Alle ferdigstilte behandlingsprotokoller skal gjennomgå en revisjon i løpet av 2023. Revisjon ble fullført 9. desember i 2022 i forbindelse med gjennomført fagdag i personvern.

Det er viktig at kommunen har gode verktøy for at behandlingsansvarlige kan foreta gode risikovurderinger og konsekvensutredninger. Det er viktig å huske at dette skal fungere i hele organisasjonen. Alle skal kunne ta del i en slik prosess.

Risikovurderinger og DPIA

Kravet til risikovurderinger og konsekvensanalyser må kommunen fortsette å opprettholde.

Kommunen skal gjennomføre en risikovurdering *før* personopplysninger behandles og *før* man tar i bruk et informasjonssystem! Det skal ikke komme som et etterarbeid.

Forordningens Artikkel 35, stiller krav om risikovurderinger og konsekvensanalyser for å kartlegge sannsynligheten for og konsekvenser av sikkerhetsbrudd med hensyn til håndtering av personopplysninger og videre tiltak for å håndtere risikoene.

Personvernprinsippene

Alle som behandler personopplysninger må opptre i samsvar med personvernprinsippene som bl.a. omhandler behandlingens lovlighet og formål, dataminimering, integritet, konfidensialitet og tilgjengelighet (se artikkel 5 i personvernforordningen) Personvernforordningen inneholder både rettigheter og plikter knyttet til behandling av personopplysninger.

Kontinuitet

Arbeidet med å innfri kravene i personvernforordningen er en kontinuerlig prosess. Samtidig som kommunen skal ha oversikt over behandlingene som innehar personopplysninger, skal det gjøres risikovurderinger/konsekvensanalyser (DPIA), utarbeides prosedyrer og retningslinjer, fordeles ansvar, gjennomføre sikkerhetsvurderinger, opprettholde informasjonsplikten, gi nødvendig opplæring osv. Viktig arbeid fremover blir å bevisstgjøre kommunen og kommunens behandlingsansvarlige sitt ansvar og oppfølging i forhold til personvernloven og dens forordning.

Året 2022

Samarbeidskommunene møtes fremdeles på teams minimum en gang i måneden. Her deles det erfaringer samtidig som at personvernombudet forsøker å styre kommunene i retning av viktige temaer i personvernarbeidet. Møtene oppleves stadig som meget produktive. Til alle møtene er det skrevet referat som er arkivert i Midtre Gauldals arkivsystem på egen arkivdel for personvernsamarbeidet. Disse møtene vil vi fortsette med i 2023.

Som nevnt tidligere ser vi en økende bevissthet rundt personvern hos innbyggerne. Personvernombudet blir oftere tatt direkte kontakt med, men ønsker også å bli informert om andre personvernhendelser i kommunen. Det er svært viktig at personvernombudet blir orientert på forkant av saker som kan få videre følger for personvernet til de registrerte i kommunen.

Det ble det gjennomført en fagdag i personvern den 9. desember. Dette oppleves som veldig positivt. Fagdage ledet av personal- og stabssjef, IT- rådgiver, controller og personvernombudet. Kommunalsjefene møter med sine avdelingsledere, superbrukere og merkantilt personell. Dagen fordeles med avsatte tidspunkt og en avsluttende oppsummering med strategisk ledergruppe.

Tema på fagdagen:

- GDPR – status med problemstillinger og avklaringer
- Revidering av protokoller
- Registrering av protokoller
- ROS analyser – behandlingsansvarlig – DPIA
- Internkontroll- Avvik
- Videre prioriteringer
- Felles oppsummering med strategisk ledergruppe

Frem mot 2023

I 2023 bør kommunen kontrollere at alle behandlingsprotokoller og DPIA-analyser er på plass. Disse bør ligge i kommunens kvalitetssystem. Dette for å styrke personvernet, unngå negative hendelser og for å trygge alle registrerte. Om disse er på plass, noe det virker som at Rennebu har god kontroll på, skal det gjennomføres revisjon. Det anbefales også at man retter et blikk fremover mot utfordringer som kan komme. Datatilsynet snakker mye om utviklingen med AI teknologi. For en kommune betyr dette at man må alltid være kritisk til for eksempel eposter, klikking på lenker og hvor sikre man er i bruken av passord. Datatilsynet har utformet en rapport det kan være hensiktsmessig å se på her.

<https://www.datatilsynet.no/globalassets/global/dokumenter-pdf-skjema-ol/rettigheter-og-plikter/rapporter/rapport-om-ki-og-personvern.pdf>

Datatilsynet vil sannsynligvis ikke gjennomføre tilsyn med det første, men deres forståelse for at kommunene er i en oppstartsfase vil nok nå være over. Personvernombudet planlegger å gjennomføre fiktive «tilsyn» i alle fire kommuner ved å gjennomføre en lettversjon av hva Datatilsynet ville gjort. Dette vil gi oss en god pekepinn på hvor vi står.

Oversikt over avvik, behandlingsprotokoller og risikovurderinger i Rennebu kommune pr 2022:

Antall registrerte avvik totalt i 2022:	Avvik som gjelder personvern i 2022:	Avvik meldt til Datatilsynet i 2022:	Ferdigstilte behandlingsprotokoller totalt:	Totalt antall behandlinger hvor risiko er vurdert:
314	15	0	179	29

Personvernombudet ber om at det settes fokus på videre personvernarbeid i kommunen.

Alt arbeid med personvern og informasjonssikkerhet skal bidra til at kommunen får den oversikten som er påkrevd og at innbyggere og ansatte skal føle seg trygge på at deres personopplysninger blir tatt godt vare på i Rennebu kommune.